

10. november 2021

Åbent brev til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Undertegnede professor Hans Jørn Kolmos og journalist og gårdejer Kjeld Hansen vil gerne rette en indtrængende anmodning til udvalgets medlemmer om at sætte resistensproblemerne i den danske svineindustri på dagsordenen.

Gennem de seneste to årtier har myndighederne haft stigende opmærksomhed på forbruget af antibiotika og tungmetallet zink i kødproduktionen, men det er ikke lykkedes at få forbruget afgørende reduceret. Både zink og antibiotika bruges til bekæmpelse af infektioner i kødindustrien, og begge typer af stoffer medvirker til, at bakterier udvikler antibiotikaresistens, der rammer patienter i sundhedsvæsenet.

Det fremgår af den årlige DANMAP-rapport fra DTU (www.danmap.org/reports/2020), at landbruget atter har svigtet en frivillig aftale fra 2018 om at sænke forbruget. Tværtimod øges forbruget af både zink og antibiotika, og det sker uden konsekvenser for erhvervet.

Trods et snarligt EU-forbud mod anvendelsen af tungmetallet zink i svinekødsindustrien, så er forbruget atter steget med cirka 4% fra 2019 til 2020, hvor der blev ordineret 494 tons. Også forbruget af antibiotika i den danske svineindustri er steget fra 2019 til 2020 med 4,5%. De danske svineproducenter står for 75% af det samlede veterinære forbrug af antibiotika, og stigningen er især sket hos dem.

Svinekødsindustrien havde ellers lovet frivilligt at nedsætte forbruget af både antibiotika og zink, men har i stedet øget anvendelsen. Det fremgår af den årlige DANMAP-rapport over antibiotika-forbruget til produktionsdyr og mennesker i Danmark. Rapporten dokumenterer også, at kødindustrien stadig forbruger mere end dobbelt så megen antibiotika til deres dyr, som sundhedsvæsenet anvender til mennesker.

Fra juni 2022 skal forbruget af tungmetallet zink i foder til produktionsdyr i EU ophøre. Forureningen af miljøet og dyrkningsjorden betragtes som alvorlig, ligesom brug af zink kan føre til udvikling af antibiotika-resistente sygdomsbakterier. Nogle danske svinefabrikker producerer allerede kød uden brug af medicinsk zink, så det er altså muligt, men de mindre dygtige fabrikker er stadig i overtal, og da udfasningen før 2022 er baseret på frivillighed, har stigningen i forbruget ingen konsekvenser.

Hvad angår den kritiske anvendelse af veterinære lægemidler, så har Fødevareministeriet og industrien vedtaget en handlingsplan med det mål, at antibiotikaforbruget til svin målt i kilo skal reduceres med 2% om året mellem 2019 og 2022 set i forhold til forbruget i 2018. I stedet for at overholde aftalen har erhvervet leveret en stigning i forbruget på 4,5%. Det betyder, at der skal reduceres med yderligere 6,5% oveni de aftalte 2% fra 2020 til 2021, men det magter svinekødsindustrien næppe. Handlingsplanen må vurderes at være faldet til jorden, inden den overhovedet er begyndt at virke. Da aftalen er frivillig, får fiaskoen ingen konsekvenser.

Desværre er det ikke første gang, landbruget svigter en frivillig aftale med myndighederne. Samme forløb har vi set omkring den høje dødelighed hos smågrise hvor erhvervet tilbage i 2013 også lovede en markant nedgang, men i stedet er der sket en markant stigning ved den seneste opgørelse i 2020. Man må desværre nøgternt konstatere, at Fødevareministeriets frivillige handlingsplaner har spillet fallit.

Konsekvenserne for sundhedsvæsenet er alvorlige. En undersøgelse (<https://www.vive.dk/media/pure/8942/2041328>) tilbage i 2015 vurderede, at de samlede årlige omkostninger ved husdyr-MR SA for sundhedsvæsenet i Danmark udgjorde i størrelsesordenen 43

mio. kr. svarende til 19.266 kr. pr. smittet, men real life-cases har vist sig at være langt dyrere. Således kostede et nyligt infektionsudbrud på et stort dansk hospital 425.000 kr. alene til smitteopsporing (Slott Jensen et al. J Hosp Infect. 2020 Apr;104(4):574-581.doi: 10.1016/j.jhin.2019.12.009).

I 2020 udgjorde den særlige svinestamme MRSA CC398 32 % af alle MRSA stammer, som isoleres fra patienter i sundhedsvæsenet (DANMAP 2020).

Læs mere her om det stigende forbrug af zink og antibiotika i kødindustrien:

<https://www.dr.dk/nyheder/indland/landmaend-giver-grise-mere-antibiotika-de-skulle-give-mindre>

Hvem er vi?

Hans Jørn Kolmos

Professor, dr.med., Forskningsenheden for Klinisk Mikrobiologi, OUH & SDU, fhv. overlæge, forskningsleder, ph.d. skoleleder. Uddannet: læge (1974), speciallæge i klinisk mikrobiologi (ekspert i hygiejne og antibiotikaresistens), ledende auditor.

Kjeld Hansen

Uddannet journalist fra DJH (1981) med speciale i landbrug, miljø og natur. Desuden økologisk gårdejer og forfatter til en række bøger, senest "Farvel til dansk landbrug" fra 2019 og "Velkommen til fremtidens landbrug" fra 2021, begge Gads Forlag.